

NARODNI LIST

Glasilo narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „**Narodni List**“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta štev. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — **Posamezna številka stane 10 vin.**

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Poziv na okrajne odbore narodne stranke!

Izvrševalni odbor narodne stranke je sklenil sklicati dne **3. novembra 1907 glavni zbor narodne stranke za Štajersko.**

Nas vseh naloga je, da ustvarimo letošnji strankini glavni zbor čim lepši, čim sijajnejši. Pokazati moramo sebi in nasprotnikom, da je v nas notranje sile, in dan 3. nov. 1907 mora biti zopet nov mejnik v razvoju narodne stranke in štajerskega Slovenstva sploh. Glavni zbor narodne stranke dne 3. nov. mora kritično prerešetati njeno dosedanje delo, brezobzirno razkriti morebitne pogoške, ki so se izvršili — začrtati pa mora obenem pot, po kateri ima hoditi stranka prihodnje leto.

Zato pa je potrebno, da se snidejo ta dan v Celju naši somišljeniki k treznemu po- in nasvetovanju. Glavni zbor narodne stranke dne 3. nov. mora biti sijajen. Na tisoč se nas mora zbrati tega dne, in zato pozivlje izvrševalni odbor narodne stranke vse okrajne odbore, da v tem važnem trenutku v polni meri storijo svojo dolžnost. Sestavljati naj začnejo nemudoma seznamke onih iz svojih okrajev, ki pridejo na shod. Agitirajo naj pri tistih, ki imajo sredstva, da lahko pridejo, da pridejo sigurno. Pregovorijo naj može, ki imajo ob nedeljah morda važne opravke, naj si uredijo vse tako, da bodo sigurno mogli priti. Zapišejo pa si naj tudi one, ki bi radi prišli, a vsled gmotnih razmer ne morejo, skušajo naj poskrbeti, da se pripeljejo sem na stroške okrajnih odborov.

Dne 3. nov. mora biti iz Spodnje Štajerske v Celju vse, kar odkrito čuti in misli z nami, vsi ti se morajo prepojit z novim duhom navdušenja do dela.

Blagovolite začeti s tozadevnim delom takoj. Naznanite nam nemudoma vsako stvar, ki bi jo hoteli imeti razjasnjeno, stopite z nami v še tesnejšo dotiko. — Čast stranke zahteva, da bo njen glavni zbor sijajen, zato vsi na krov!

Z narodnim pozdravom

za izvrševalni odbor narodne stranke za Štajersko:

Vekoslav Spindler, t. č. tajnik.

dr. Vekoslav Kukovec, t. č. predsednik.

Avstro-ogrška nagodba.

Piše dr. Z.

Zadnje mesece se po vseh časopisih piše o nagodbi. Razpravlja se pa nagodbeno vprašanje zdaj s splošnega, zdaj s strankarskega ali strankinega stališča, bodisi že, da je dotična stranka ta ali ona državna polovica, bodisi kaka politična ali gospodarska stranka tu ali onstran Litve. Vzrok, da je omenjena nagodba takorekoč splošni predmet pretresavanja, tiči v velikem pomenu, ki ga ima na le za razvoj skupne avstro-ogrške monarhije, ampak tudi za obe delni državi.

Ker širša slovenska javnost ni zadostno, deloma celo nič o bistvu, postanku, razvoju in današnjem stanju nagodbe poučena, dasi sega tudi v življenje Slovencev globoko, bomo o njej na tem mestu tako obširno razpravljali, kolikor je za pravo spoznavanje in razumevanje potrebno.

I.

V čem obstoji bistvo nagodbe?

Za ta odgovor je treba seči nazaj v zgodovino naše države in sicer notri do leta 1848. Do tega leta je avstrijski cesar vladal takratno monarhijo kot cesar dednih dežel, kot kralj češki in kralj ogrski. Vsaka teh skupin je imela svojo stanovsko ustavo, neodvisno drugo od druge. Skupen jim je bil le vladar iz habsburške rodovine, skupaj so prispevale te delne dežele k vojski in njenim potrebščinam. Toda ustave, ki so jih uživale posamezne dežele, niso bile takšne, kakšne imamo n. pr. dandanes. Vladarji so skušali stanovitvom podeljene svoboščine omejevati in odpraviti, čemur so se kajpada stanovni upirali. Slabo gospodarstvo takratnih vladarjev, ubožanje prebivalstva in ž njim rastoča nezadovoljnost porodili so skupno s še drugimi razlogi malone po celem Evropsi, ne izvzemši Avstrije, prekucijo (revolucijo). Povsod se je zahtevalo, da se ljudstvo oprosti političnega jerobstva, da se uvede mesto absolutizma ustavna vlada, da se pripusti ljudstvo k sodelovanju pri zakonodajstvu, zlasti tudi, da se prepusti njemu dovoljevati davke in njih zakonito uporabo nadzorovati.

Za te pravice so se oglašili najprej Ogrji na ogrskem zboru dne 3. marca 1848. Za njimi so prišli Čehi in Dunaj. Dunajski dvor je uvidel resnost položaja in se začel narodnim zahtevam približevati. Dne 15. marca je proglasil, da se skličejo iz predlitavskih dežel (Avstrije) na Dunaj stanovni pomnoženi z zastopniki meščanstva, da izdelajo ustavo.

Ogrom je potrdil cesar 11. aprila 31 členov ogrskih, takozvanih suščevih zakonov. Ž njimi se je premenila dotedanja stanovska ustava v moderno konstitucionalno ustavo. Za Predlitavsko pa je bila izdana prva državna ustava dne 25. aprila 1848.

To sta torej prvi dve konstitucionalni usiavi v Avstro-Ogrski. Ž njima je bila prvokrat zakonito priznana dejanski že prej obstoječa razdelitev monarhije v dve delni državi, v Avstrijo in Ogrsko. Da je cesar privolil v ustavi, da je toraj pritegnil tudi od narodov vojjene zastopnike k vladanju in zakonodajstvu, da je privolil celo v zakonito razdelitev države, je bil sad revolucije, katere so provzročile že neznosne razmere. To je važno poudarjati. Kajti videli bomo, kako je dunajski dvor pozneje ustave zopet odpravljaj, upeleval zopet absolutno vlado in delal zdaj s silo, zdaj z lepa na to, da se obe državni polovici zopet zedinila v enotno državo. Videli bomo pa tudi, na kak odpor je naletel pri narodih, zlasti pri Ogrih in kako je naposled po dolgoletnih hudih bojih prišlo do sprijaznjenja med vladarjem na eni, Ogrsko in Avstrijo na drugi strani ter do sporazumljenja med obema delnima državama.

(Dalje prihodnjič.)

Iz političnega sveta.

Štajerski deželni zbor

se je minolo soboto, dne 5. t. m. razšel. Naši slovenski poslanci so pač prinesli neke malenkosti svojim volilcem, a v primeri s tem, kar so dobili Nemci, so te malenkosti ničeve. Poglejmo le šolstvo: Dve meščanski šoli sta se dovolili Nemcem

v tem kratkem zasedanju. Slovenski poslanci pa vkljub našemu pozivu niso našli besed za naše stare zahteve v tem oziru. Pa seveda, saj se s tem ne mudi, je odgovoril slovenski deželni poslanec odlifnemu slovenskemu možu, ko ga je ta prosil, naj tozadevno stori korake. Nam Slovencem se nikdar ne mudi. Taka politika je politika mrličev!

V seji dne 4. oktobra se je sprejel predlog za jubilejno ustanovo, o kateri smo poročali v številki 44.

Poslanec Wastian je utemeljeval svoj predlog, naj se na podlagi nove vinske postave nastavi nadzorniki, a taki, ki se bodo zdeli primerni dež. vinarskemu odseku in štajerski kmetijski družbi. Temu nasprotuje posl. Robič, češ, da se od te strani postopa navadno pristransko. Wastianov predlog se je v seji 5. t. m. sprejel.

Pri predlogu poslanca Brandla glede reforme oskrbovalnih sprejetišč, je nastal hud vihar med nemškimi nacijonalci in soc. demokrati. Ti slednji so izjavili, da so govorniki nemških nacijonalcev žalili obrtniške pomočnike. Dokazali so, da je od l. 1897. do 1905. padlo število obiskovalcev oskrbovalnih vzprejetišč od 343.000 na 286.000, da torej ne raste ta „nadloga“, ampak se manjša. Nemški nacijonalci so pokazali ta dan ostudno sovraštvo do soc. demokratov, četudi ti kaj dobrega povedo; zapustili so dvorano.

Za nadaljno preureditev toplic v Rogaški Slatini se dovoli 250.000 kron, ki se naj obrestujejo in odplačajo iz letnih dohodkov toplic. — Sprejme se zahteva poslanca Vošnjaka, da se razširi telefonsko omrežje na Štajerskem.

V seji dne 5. t. m. je poslanec dr. Jankovič utemeljeval svoj predlog za regulacijo Save pri Brežicah. Protestiral je obenem proti temu, da so nemški poslanci v torkovi seji zapustili dvorano, ko se je čitala slovenska interpelacija. — Posl. Vošnjak je utemeljeval predlog, s katerim se naroča dež. odboru, naj prouči vprašanje zaradi spremembe § 62. državnega šolskega zakona, da se občine razbremenijo pri šolskih stavbah in

stroške prevzameta dežela in država. Predlog se izroči finančnemu in naučnemu odseku. — Predlog posl. Roša za napravo trsnice in drevesnice v Laškem trgu in posl. dr. Korosca za napravo vzornega vinograda v Grižah se izročita deželnemu odboru, da izposluje državno podporo. — Namestnik grof Clary je odgovarjal na interpelacijo poslanca Stigerja zaradi volitev v občini okolice Celje. Javil je, da se je rekurz dr. Jabornegga moral odbiti, ker so bili volilni imeniki pravilno razporejeni. — Zaradi pustošenja pohorskih gozdov je na tozadevno interpelacijo poslanca Vošnjaka odgovoril namestnik, da baje o pustošenju sicer ni govora, vendar pa je naročil mariborskemu okr. glavarstvu, naj posvečuje posebno pozornost pohorskemu gozdarstvu. Zdi se, da bodo morali pohorski kmetje poučiti Claryja, da bo dal to zadevo v drugič natančneje preiskati. — V cesarjev jubilejski odsek se izvolita tudi Slovenca Robič in dr. Jurtela. — Okrajnemu sodišču v Kozjem se je izročil posl. dr. Jankovič, ki je tožen zaradi razžaljenja časti. — Predlog za podporo po toči poškodovanim v ptujskem in ormoškem okraju se sprejme. — Prošnja kmetijske podružnice v Konjicah za ustanovitev viničarske šole se je izročila dež. odboru v ugodno rešitev. — Istotako prošnja 27 občin šmarskega in rogaškega okraja, naj ostane viinarski nadzornik g. Fr. Stumberger na svojem mestu. — Katol. podpornemu društvu v Celju se je dovolilo za zdrževanje dekliške šole 200 K. — Konjiškemu okr. odboru se je odklonila prošnja, naj bi se mu opustil dolg 12.000 K pri železnici Poljčane-Konjice. — V končnem nagovoru je povdarjal namestnik, da bo deželni zbor kmalu zopet sklican, in takrat se bo razpravljalo o proračunu in o volilni reformi. Do takrat se pa glede slednje vrše pogajanja med strankami!

Državni sbor

je sklican na 16. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Pogajanja zaradi nagodbe,

ki so s predlogi trajala od dne 9. septembra 1906 pa do 5. oktobra 1907. so končana. Nagodba je sklenjena, vprašanje je sedaj le še, ali jo bosta tudi oba državna zbora sprejela. Ministerski predsednik Beck je rekel o sklenjeni nagodbi: „Kakor pri vsaki pošteni pogodbi je korist na obeh straneh. Za državo bo nagodba nov vir moči in ugleda. Mnogo, kar nas je prej ločilo, je odstranjenega. Pot za trajni mirni razvoj obeh delov je prosta“. — Ogrski listi kažejo, kakor bi bili jako nezadovoljni, a končni utis njihovega kričanja je, da so Ogrji vendar dosegli več, kakor so mislili. — Niso še sicer znane po-

sameznosti nagodbe, vendar je razvidno iz vsega, da je sklenjena nagodba, ki nikakor ne more zadovoljiti nas Avstrijcev. Zvišala se je kvota za Ogrsko.

Dalmatinski deželni zbor

je sprejel predlog dr. Trumbića glede uvedbe splošne in enake volilne pravice. V predlogu se naroča deželnemu odboru, da stopi z vlado v dogovor glede uvedbe splošne in enake volilne pravice; za slučaj, da bi vlada nikakor ne dovolila take reforme volilnega reda, naj se izdela takšni načrt, ki bo čim najširšim slojem zagotovil volilno pravico.

Shodi na Hrvatskem.

Minolo nedeljo po celem Hrvatskem in v Slavoniji od strani socijalne demokracije prirejeni shodi za splošno in enako volilno pravico so skoro vsi uspeli. Ponekod je bilo do 1000, 2000, celo 3000 ljudi. — Včeraj zvečer so uprizorili od 5. ure naprej v Zagrebu in drugih večjih mestih splošni štrajk.

Črnogorski princ Mirko

je napovedal svojo kandidaturo za črnogorsko skupščino. Ljudstvo je to z veseljem pozdravilo.

Pri deželnozborskih volitvah v moravski deželni zbor

dne 8. t. m. sta zmagala: v češkem okraju Mladoch Mehura, v nemškem Vsenemec Gabriel.

† Princ Alfred Lichtenstein,

član gosposke zbornice, svoje dni prvoboritelj klerikalizma, je umrl dne 8. t. m. na gradu Holenegg pri Lonču na Srednjem Štajerskem. Rojen je bil l. 1842. v Pragi.

Srbska skupščina

je sklicana za dne 14. t. m.

General Šteselj — prost.

Ruski car je s posebnim ukazom končal proces proti Šteslju, branitelju Port Arturja in tudi sklep sodnega dvora, ki je Šteslju odrekel vse vojaške časti, je preklican.

Dopisi.

Hrastnik.

V času, ko je začel izhajati „Narodni list“, našel sem skoro v vsaki številki dopis iz Hrastnika. A sedaj! Čitatelji „Narodnega lista“ si bodo gotovo mislili, da vlada sedaj v Hrastniku, od koder se je poprej toliko slišalo o slabem položaju in potrebah rudarjev, med temi največje blagostanje, da je rudar — ubog podzemski črv z vsem zadovoljen in da so se razmere v zadnjem času v toliko izpremenile, da lahko tukaj podzemski trpini živijo kot ljudje. Žal, res je ravno nasprotno; delavcem se godi od dne do dne slabše. A zakaj molčijo? Vzrok temu je malo-

dušnost in otopelost, ki se jih prijemlje radi vedno naraščajoče bede, vzrok je vedno večje iskoriščanje delavstva, kar vse izvira od ravnatelja Leillerja. Ubiti v delavcu prosto in lastno misel, ubiti zavest, da je delavec tudi človek, to je cilj, ki si ga je postavil ta kruti sovražnik delavstva. Vzgojil si je, krdelo zahrbtnih hinavcev in ova-duhov, ki mu hodijo ovajat vsakega poštenjaka, ki se hoče boriti za pravice sotrpinoj. Hinavsko se prilizuje ljudem, da jih potem za hrbotom grize. Hinavščino je vpeljal v Hrastniku ta človek, s hinavščino se drži, da je kruh slovenske zemlje in se redi od žuljev slov. delavca. Kakor je brezsrčen zatiralec delavca, ravno tako hud nasprotnik je slovenskemu narodu. Sedaj se peha za nemško šolo. Leiller, ali se ne spominjaš več preiskave z Dunaja, ko si popolnoma napačno informiral centralo, da namreč noben uradnik premogokopa ne agitira za nemško šolo? Morda ne veš direktive, ki ti jo je dala centrala, da se uradniki ne smejo vtikati v politiko in zlasti ne delati za nemško šolo? In kaj delate sedaj: Besner, Amer, Brinar, i. dr.? Zapovej svojim uradnikom, naj se drže svojega posla, ki ga posebno eden tako slabo izvršuje v škodo delavcem, naj ne provocirajo narodnih delavcev, kakor to dela posebno neki pritepenec. Kakor slišim, niso vsi rudarji prijatelji tega uradnika, ampak mu je večina so-vražna, kot je on sovražen „črnim hudičem“, kakor imenuje ubogega delavca. Naj si zapomni, kar pravi sosed Hrvat: Svaka sila do vremena. In ako sila tukajšnjih rudarjev do vrhunca prikipi, mogotca Leiller in Amer, vama bodi, tebi Leiller katoliški, tebi Amer pa brezverski bog milostljiv!

Zabukovje pri Sevnici.

V „Slov. Gosp.“ se tuintam oglasi nam vsem dobroznano revše, ki blati in psuje ugledne in vrle može, ki se brezpogojno ne klanjajo komandi lažikmečke zveze. Pa prav nič ne zamerimo tem ljudem, saj je ob času volitev rekel odličen mož, ki nekaj glešta in nekaj velja: „sedaj se je marsikateri „grdak“ očistil, bodisi prešestnik, slepar, in če tudi v cerkev ne hodi, da le pristopi pod bandero kmečke zveze in z njo voli, je že brez vsake druge pokore blaga duša.“ In temu popolnoma pritrdimo. Škoda je le par sicer poštenih mož, ki so pa slepi, da ne vidijo, kako klerikalci ob vsaki priliki zavijejo resnico.

Pri občinskih volitvah nedavno so tudi hoteli zvezarji zgago delati, pa so pogoreli, čeravno so se iz Brežic i od drugod močno strune napele.

Mnogi pristaši lažikmečke zveze pa še sedaj težko pričakujejo plačila za mešetarije in pota ob času volitev; takrat se jim je obljubilo, sedaj pa nič. Ti nesreča ti!

LISTEK.

„Vera ljubezni“ v srednjem veku.

Mnogo je že marsikateri slovenski kmet čital o nepojmljivih in skoro neverjetnih grozotah, ki jih je uganjala v srednjem veku takozvana inkvizicija, večinoma pod vodstvom katoliških duhovnikov.

Cerkev sicer pravi danes, in posebej pri nas na Slovenskem se to rado povdarja, da teh grozovitosti ni bila kriva cerkev, ampak razne države.

Dejstvo pa je neutajljivo, da cerkev ni dvignila niti prsta proti tem grozovitostim, ampak da so bili baš katoliški duhovniki najhujši mučitelji človeštva, ki so ubili na stotisoče ljudskih bitij.

Pa naj Vam, dragi bralci, govore dejstva, kakor so jih opisali v svojih zapisnikih baš inkvizitorji sami:

Nosečo žensko so obtožili čarovništva in jo hoteli s trpinčenjem prisiliti, da prizna svoj „zločin“.

Navezali so jo na lestvico in jo potegnili kvišku za roke, ki so bile zvezane na hrbtu. Razen tega pa so jo stiskali tudi z vijaki. Ali kljub tem groznim mukam ni priznala „čarovnica“ svojega „zločina“. Zato preidejo čez nekoliko časa k novi še hujši muki.

Ostrižejo ji lase in zlijejo na glavo žganje, katero zažgejo. Dalje ji mečejo goreče žveplo pod zvezane roke in za vrat in jo dvigajo kvišku. Štiri dolge ure jo premikajo navzgor in navzdol. Pa tudi sedaj ne mara nesrečnica priznati „zločina“ — da je namreč čarovnica. Poldne je. Rabelj gre s svojimi hlapci južinat, a nesrečnico puste, da se zvija v groznih bolečinah. Ko so se pa najedli in si odpočili, začno zopet svojo ne-loveško obrt.

Najpoprej zvežejo „čarovnici“ roke in noge, zlijejo žganja na njen hrbet, katerega potem zažgo in nalože nanj še težke uteže. Nato jo krvnik priveže z vrvi, ki visi od stropa, za zvezane roke in noge in jo vleče proti stropu in jo spušča počasi na tla. In pri vsem tem je ženska še noseča.

Ko se tega mučenja naveliča, položi ubogo žensko zopet na lestvo, porine pod hrbet desko, nabito z bodicami; rabljevi hlapci jo potegnejo za roke proti stropu, na noge pa ji obesijo do 50 funtov težek utež. Vendar ženska še vedno trdi, da je nedolžna.

Rabelj preide k tretji muki. Pravi mučenici, katero so posadili na klop: „Mučil te ne bom samo en dan, ali pa dva, ampak toliko časa, dokler živiš. In če meniš, da si nedolžna, boš vendar sežgana.“

In zopet so hlapci jeli izvrševati svoje rabeljsko delo. Bičali so „čarovnico“, z vijaki stiskali in še druge take muke so ji prizadevali. Pri vsem tem pa se je zelo pazilo na to, da ni „čarovnica“ izdihnila med trpinčenjem. Če pa je bila žrtev že na pragu smrti, so jo odnesli v ječo, da si je vsaj nekoliko zopet opomogla. Potem pa so jo znova trpinčili.

Rabljevi hlapci dvignejo napol mrtvo žensko od tal in ji trdo obvežejo vse ude z vrvmi.

Vse to prenaša nesrečna žrtev udano in mirno, kakor bi ničesar več ne čutila.

Hinavski in priliznjeni inkvizitor se ji približa in ji prigovarja, naj prizna svoj „zločin“. Toda nesrečnica ne more priznati ničesar in zopet in zopet zagotavlja svojo nedolžnost.

„Zakrknjeno je njeno srce“, zakliče inkvizitor ves žalosten.

Po teh inkvizitorjevih besedah pritegneta dva močna moža vrvi, s katerimi je bila žrtev povezana, in sicer tako močno, da je kri uboge ženske kar brizgala in škropila okoli stoječe hlapce.

Nesrečnica je v teh groznih bolečinah za stokala, slabotno že, a pretresljivo. Hlapci so bili takih pretresljivih stokov že tako vajeni, da so si prav hladnokrvno obrisali s širokimi črnimi rokavi kri raz svojo obleko.

Peter Arbues (inkvizitor) se zopet približa mučenici in pravi priliznjeno: „Čuj, hči moja!“ A uboga žena ni imela več toliko moči, da bi mogla govoriti. Saj je jedva mogla dihati. Zato samo odmaje z glavo.

„Zakrknjena“, ponovi inkvizitor.

Rabljevi pomagači pregrnejo mučenici še obraz s platnenim v voči namočenim prtom. En del tega prta ji potlačijo v grlo, drugi del pa je pokrival oči in nos. Nato spuščajo le po kapljico vode skozi tenek platnen prt. In ko je prilezla polagoma voda v usta in nosnice, se je žrtev, ki je vedno težje dihala, grozovito mučila in nape-njala, da bi požrla vodo in vsrkala nekoliko zraka vase. Hlapci pa — da bi ji še povečali bolečine — so pritegnili vrvi, da so se zajedle globoko v njeno meso. Grozen pogled!

Eno uro jo že mučijo na ta način. Vselej pa, kadar je bila vsled bolečin že v zadnjih zdih-ljajih, so jo oživili s tem, da so tesneje zadržnili vrvi po njenih udih. In takrat je vedno zavzdihnila; a ta vzdih je izražal vse njene grozne bo-lečine in njeno vroče koprnenje po smrti.

Ko pa so njene življenske moči tako osla-bele, da se je kakor od daleč čulo njeno vzdihovan-je, stopi zdravnik, ki je navadno prisostvoval takim žalostnim prizorom, k inkvizitorju in mu pravi: „Gospod, ženska ne bo več dolgo mogla prenašati muk. Če se jo muči še dalje, nam izdihne na natezalnici.“

„Nehajte“, pravi Peter Arbues, „zaslišanje je za zdaj ustavljeno.“

(Konec prihodnjič.)

Polenšak. Tukaj imamo človeka, ki ne prenehoma blati v „Štajercu“ vse rodoljube. Fant ima mnogo masla na glavi, zato se ga vse ogiblje. Bil je tudi nekaj dalje s Polenšaka. Videl je, da so gospodje malo boljše oblečeni, in ker bi bil tudi on rad gospod, oblači se v gosposko suknjo, a revež, v glavi nič, pa drugod nič. Ker mu pa nobeden take časti ne da, kakor bi jo rad, nabira jo zanj na okrajni sodnji advokat Plahky. Pa mu je kar nič ne nabere, ker je tja nobeden dosti ne prinese. Ima tudi to lastnost, da se boji dela. Uslužben je bil pri nekem „šnapsfabrikantu“ v Ptuj, pa dotični je rabil delavca, ne pa gospoda. Iz istega vzroka ga ni hotel v službo očka Ornig, čeravno vsakega nemškutarja pobere.

Pišee. Tukajšnje bralno društvo, ki se je pred tremi leti prebudilo iz spanja, zelo lepo deluje, a uspevalo bi še veliko boljše, ako ne bi imelo toliko sovražnikov.

G. kaplan Planinc, ki je sam odbornik društva, mu nasprotuje na vso moč, ker je društvo v „liberalnih“ rokah, kakor trdi gospod, a društvo nima niti „Nar. Lista“, pač pa je naročeno na štiri iztise „Slov. Gospodarja“.

Bralno društvo je s pomočjo dijakov uprizorilo že več gledaliških iger, ki so bile prime-roma dobro obiskane, dasi je g. kaplan odvrčal ljudi. G. kaplan, Vi ste začeli v Pišecah z gledališkimi igrami, zakaj ste pa sedaj takšen nasprotnik? Lani ste kričali, da je „Divji lovec“ nemoralna igra, da pohujšuje ljudi itd. Grozili ste, da bote iz prižnice oznanili, naj „krščanski stariši“ ne pridejo k predstavi. Seveda tega si niste upali storiti, a ker se je igra vendar posrečila, ste pozneje tajili, da ste bili nasprotnik. Letos pa je bralno društvo uprizorilo tri igre iz zbirke kršč. soc. zveze in zopet ste nasprotovali. Ali so tudi te igre nemoralne? Gotovo ne, ampak najbrž Vam ni ugajalo, da je vodil igralce neki dijak.

Spominjali se bote g. kaplan, kako ste se vedli nasproti velezaslužnemu g. nadučitelju Kokotu, ker je volil z narodno stranko. G. nadučitelj žrtvuje veliko za bralno društvo in njemu gre največ hvale, da se je začelo društvo zopet gibati.

Glavni zbor narodne stranke se vrši dne 3. novembra t. l. v Celju v veliki dvorani Narodnega doma. Začne se ob pol enajsti uri dopoldne; ob pol dveh bo eno uro odmor v svrhu skupnega obeda; od pol treh naprej se zborovanje nadaljuje.

Zborovanje bo velike važnosti za razvoj stranke v bodočem letu, posebej v oči gled bližajočim se deželnozborskimi volitvam. — Zato mora biti dan 3. novembra sijajen dokaz naše sile. Prosim vse somišljenike, naj se že sedaj pripravijo na ta dan. Vsakdo naj si odtrga par kron. da bo mogel dne 3. novembra v Celje.

Vabimo pa tudi vse one, ki so doslej stali izven vrst, ki pa čutijo z nami, naj se konečno brez strahu podajo v naše vrste. Lepih mest jim sicer ne moremo obljubiti, ker v naših vrstah ni časti, ampak **delo**, ni generalov, ampak smo vsi vojaki s puškami v bojnih vrstah. Pomnijo naj vsi, da je naša stranka **narodna, napredna in demokratska**.

Vse okrajne odbore in posameznike pozivamo, naj najkasneje do konca meseca oktobra pošljejo svoje želje in predloge za glavni zbor izvrševalnemu odboru stranke.

Narodni Slovenci, dan 3. novembra mora biti zopet velik praznik in delavnik obenem.

Štajerske novice.

Iz davčne službe. Finančni komisar dr. Karl Dobravc je premeščen k računskemu oddelku finančnega okr. ravnateljstva v Maribor. — V pokoj je stopil davkarski oskrbnik Andr. Grach v Laškem.

Iz šole. Nadučiteljem na Hajdin pri Ptuj je imenovan g. Jožef Bezjak od Sv. Urbana pri Ptuj. Nadučiteljem v Št. Janžu na dravskem polju je imenovan g. nadučitelj Janez Rajh od Sv. Bolfenka v Slov. Gor. Na okoliško

šolo v Ptuj je imenovan stalnim učiteljem gosp. Vinko Šerona od Sv. Barbare v Halozah, v Šmarje pa tamošnja učiteljica gca Pavla Jaklič.

Iz sodne službe. Sodnim pristavom je imenovan avskultant g. A. Zdolšek v Celju, sodnim avskultantom v Celju praktikant g. dr. Jože Tombah in v Mariboru gosp. dr. Miroslav Babnik.

Štajerski deželni odbor in — pravica. Nov slučaj naših azijskih razmer! Zdravstveni distrikt (okoliš) Vojnik, katerega tvori šest slovenskih občin, je imenoval pred enajstimi meseci na izpraznjeno distriktno zdravniško mesto za začasnega distriktnega zdravnika Slovenca — dr. Branka Žižek-a, — ki naravno, kot značjen mož ni ljub deželnemu odboru v Gradcu, v katerem sedijo ljudje kot Stallner in drugi! Ta nad vse pravični deželni odbor štajerski je nastavljal na deželni hiralnici v Vojniku brez razpisa službe dr. Breschnika, ki ima „lepo“ čednost, da je nekaj bil Slovenec. — To se je zgodilo protipostavno; deželna hiralnica v Vojniku ni last Stallnerja in vojniškega Tratnika, da bi ta dva nastavljala tamkaj zdravnika! A deželni odbor štajerski gre v svojih krivičnih nepostavnostih dalje. Kljub imenovanju provizoričnega zdravnika po sanitetnem odboru prej imenovanih občin, ga deželni odbor štajerski noče kot takega na znanje vzeti in mu nakazati določene plače, kakor to zahteva deželna sanitetna postava za Štajersko. Tako je danes imenovani distrikt brez definitivnega, pa tudi brez provizoričnega zdravnika, kar je zopet protipostavno! Tako se postopa pri nas na Štajerskem s Slovenci; istočasno ko se Nemcu protipostavno podeli na deželnem zavodu na Slovenskem služba — tepta isti deželni odbor, če se gre za Slovence, postave, ki jih je sam v prvi vrsti dolžan spolnjevati. Slučaj dr. B. Žižek in dr. Breschnik v Vojniku govori dovolj! Vse to pa mirno trpimo! Čemu pa imamo poslance v Gradcu, če nam niti te trohice pravice ne morejo uveljaviti?

Gospodarski shod v Zrečah pri Konjicah se vrši dne 20. t. m. po rani maši. Govoril bo o položaju g. potovalni učitelj Goričan.

Shod v Šmartnem pri Celju priredi državni poslanec g. Franjo Roblek v nedeljo dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne pri Stožirju. Kmetje, na shod!

Velik javni gospodarski shod se vrši dne 27. t. m. v Ormožu. Natančneje sporočimo.

Zaupni shod v Konjicah. V nedeljo dne 20. t. m. se vrši zaupni shod somišljenikov narodne stranke iz konjiškega okraja ob pol 4. uri pop. v Narodnem domu. Razpravljalo se bo o gospodarskih, narodnih in političnih razmerah in potrebah v okraju. Ustvarila se bosta dva pododpora stranke za okraj.

Javni gospodarski shod v Ratanski vasi pri Slatini se vrši v nedeljo dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne pri g. Antonu Koražiji. Predaval bode med drugim g. živinozdravnik Adolf Ribnikar o najvažnejših živinskih boleznih.

Shod v Žetalah v nedeljo dne 6. t. m. je bil obiskan od blizu 200 ljudi. Predsedovala sta gg. starši in mlajši Kolar. Govoril je g. Vinko Žurman o najnujnejših kmetijskih vprašanjih (ureditev davka, desetek, zadolženje itd.), o potrebi stanovske organizacije ter kmetijske izobrazbe; dal je ljudstvu tudi pouk glede ravnanja z gnojem. Urednik Spindler je podal sliko dogodkov v državnem zboru, razjasnil veliki pomen agrarne zveze v državnem zboru, razjasnil, kaj se je doslej v korist kmetov sklenilo in kake naloge imajo kmečki poslanci v bodoče; prešel je na stanovsko organizacijo, razložil pomen in koristi kmetijske družbe, pozval kmete, naj se stanovsko organizirajo in si osnujejo kmetijsko podružnico. Izvolil se je odbor, ki ima nabirati člane za podružnico ter ukreniti vse potrebno. V odboru so: iz občine Žetale — Tomaž Zakelšek, za Kočice — Mat. Klanjšek, za Dobrino — Anton Peklič, za Čermožiše — Miha Kores, za Nadole — Franc Mesarič. Izvolil se je tudi okr. odbor narodne stranke, v katerem so vsi tu imenovani ter poleg njih gg. Maks Berlig iz Žetal in Franc Mikuš iz Donačke gore. — Kmetje so še stavili razna vprašanja. — V rogaškem okraju kljub vsem nasprotstvom prodirajo misli narodne stranke. Ljudje seveda, kakor žetalski kaplan Lovrenko, se pri kupici vina pridružajo, da bodo

vse „zatrli“, imenujejo v pijanosti pristaše narodne stranke „magarce, lumpe“ itd., — a vse to jim ne pomaga nič in bi bilo bolje zanje, da bi bi se šli še učiti — družabne olike. — V nedeljo se vidimo v Ratanski vasi pri Slatini, prve dni meseca novembra pa zopet v Rogatcu.

Narodna stranka v Mariboru. Narodno delo je v Mariboru in okolici najnujnejše potrebno. Klerikalcem je pa napredek Slovenstva v teh krajih deveta briga. Preteklo nedeljo se je zbralo lepo število zaupnikov narodne stranke v Narodnem domu v Mariboru, katerega se je udeležil iz Celja dr. Kukovec v imenu izvrševalnega odbora. Po zanimivem razgovoru so se očrtale naloge Slovencev v Mariboru in okolici za najbližjo bodočnost ter se je izvolil okrajni odbor stranke, obstoječ iz najodličnejših mariborskih narodnjakov. V imenu dobre narodne stvari iz srca želimo, da bi ta odbor kar najuspešnejše deloval.

Prememba posesti. Preteklo soboto so se prodala na javni dražbi posestva znanega Nemca Wieserja v Hočah in Sv. Petru pri Mariboru. Posestva pri Sv. Petru obsegajoča okoli 20 oralov vinogradov, njiv, gozdov, travnikov, pašnikov in vrtov in tri hišna poslopja je izdražbal dr. Vekoslav Kukovec iz Celja. Posestva se takoj razprodajo, kakor je razvidno iz današnjega inserata v našem listu. Proda se samo Slovincem.

Kdo meče pouk krščanskega nauka iz šole? Kakor znano, je ustanovil v Šmartnem pri Celju kaplan Kovačič posojilnico, da bi tako dobil večjo moč nad kmeti v občini, kjer je ljudstvo zelo samostojno. — In sedaj je seveda treba raznih potov v Celje. — In res, mesto da bi ta moderni katoliški katehet poučeval predpisane ure veronauka v šoli — pa „štrajka“ in leta v Celje, ni ga strah za versko vzgojo otrok, katere je dolžan poučevati. — Tako je delo teh Kristusovih namestnikov, ki vedno kričijo, da se jim gre za vero, seveda med njihovim delom in lažnjivimi besedami je velik razloček. Po njih delih jih boste spoznali — sodite jih po tem in pravična bo vaša sodba in ne boste se dali več slepiti od njih.

Zopet katoliško ovađustvo. „Slov. Gosp.“ ima res podle duše za dopisnike in dušne očete. V zadnji številki se vam spravijo ti katoličani na vrlega potovalnega učitelja g. Goričana, ker je govoril na izključno gospodarskih shodih v Gornjemgradu in Mozirju, ki jih je priredila narodna stranka. Človek bi mislil: ti verni katoličani se bodo Goričana ogibali, kakor hudič križa. Kaj še: koj v nedeljo potem jim je govoril pri Celju na shodu izobraževalnega društva; vsakdo ve, da je to društvo tudi politično, da je baš ono zaneslo v celjsko okolico najhujšo strankarsko politiko. — Seveda, kar gospodom katoličanom prav pride, tega bi se ne smela poslužiti narodna stranka. Mi seveda želimo, da nastopi g. Goričan kjerkoli mu le mogoče, saj ga poznamo kot moža, ki mu je edino na gospodarski izobrazbi naroda ležeče, odločno pa obsojamo gnusno ovađustvo Gospodarjevo, ki napada g. Goričana, ker je govoril na gospodarskih shodih narodne stranke. Kličemo zopet: Fej ovađnom!

Klerikalci in — ples. Znano je, kako grmijo naši gospodje s prižnice proti plesu. Nepošteno — nemoralno — pohujšljivo — vsak pogubljen itd., to vedo povedati naši gospodje o plesu, samo nič dobrega. Mi nismo zagovorniki izrodov ob raznih plesnih zabavah, a poštena plesna zabava se tudi ne da obsoditi. Pa klerikalcem je to načelo, da je ples pogubljenje. Načelo? Klerikalno društvo „Ljubljana“ v Ljubljani priredi ples in ves katoliški aparat je na nogah, da agitira za plesno zabavo. In vendar je ples pohujšljiv!

C. kr. okrajnemu glavarstvu celjskemu. V neko občino celjskega glavarstva so pripeljali dne 5. sept. tri sirote z Dunaja v občinsko oskrbovanje. Ker so na Dunaju črne koze, preiskal je tamošnji okrožni zdravnik otroke takoj drugi dan. Ker je bil tistega dne uradni dan c. kr. okrajnega glavarstva v tej občini, javil je zdravnik pristojnemu komisarju, da bi se stvar brez pisarjenja hitreje vršila, da so bili pripeljani omenjeni otroci z Dunaja, kot od črnih koz okuženega kraja, da jih je preiskal in našel, da enemu sploh še niso bile koze stavljenе in da je odredil, da se morajo otroci skozi 21 dni opazovati. Prosil je, naj se zdravstvena oblast izjavi, ali hoče, da se necepljenemu otroku takoj koze stavijo in da se mu v tem slučaju preskrbi potrebno cepivo. Vsak človek bi mislil, da se bo ta zadeva, ki je vendar v zdravstvenih ozirih važna, hitro rešila, ker se gre za to, da se ena najhujših bolezní ne prenese tudi v naše kraje. Toda c. kr. glavarstvo

je šele 11. sept. naložilo okrožnemu zdravniku ravnotiste odredbe, o katerih je javil, da jih je že odredil, ni pa odgovorilo na njegovo vprašanje o morebitnem cepljenju. In zakaj ne? Zato, ker dotični komisar sploh ni toliko slovenščine zmožen, da bi bil okrožnega zdravnika razumel, zakaj se gre. Pripomnimo, da še do danes zadeva ni rešena in vprašamo javnost, ali se ji zdi tako ravnanje c. kr. okr. glavarstva pravilno.

Šolskim oblastvom ob začetku 20. stoletja v spominsko knjigo. Na šestrazredni ljudski šoli na Vranskem je v 2. razredu toliko otrok, da jih ni mogoče v enem razredu poučevati. Treba bi bilo paralelke. In šolske oblasti od prve do zadnje so v svoji modrosti prepustile odločitev, ali je treba paralelke ali ne, vsolanim občinam. Te pa so se zbale ogromnih letnih stroškov, ki bi jim bile nastale po tej paralelki, reci in beri celih 48 kron, in so v svojem globokem prepričanju o potrebi rednega šolskega pouka storile sklep proti paralelki. Da bo stvar še težje umljiva, moramo pripomniti, da je bila lanske leto v I. razredu paralelka. Šolske oblasti, gori do dež. šol. sveta, so seveda temu sklepu pritrdile. Pa kam z otroki? In kakor naše oblasti z modrimi sklepi niso nikjer v zadregi, kajti komur je Bog dal oblast, temu je dal tudi k temu potrebno pamet, so odredile, da se imajo otroci deliti v dva oddelka, kojih vsak ima vsak drugi dan pouk. In tako hodi vsak otrok drugega razreda na teden le trikrat v šolo, med tem, ko je v ostalih 5. razredih reden šolski obisk predpisan. Ljudstvo vsled nerazsodnosti in hujskanja po klerikalnih časopisih že itak ni posebno šoli prijazno in le nerado pošilja otroke v šolo, s tem pa se ga direktno demoralizira, kajti radovedni smo, kak odgovor bodo dale oblasti radi šolskih zamud kaznovanim staršem na vprašanje: „zakaj pa mora ravno petkrat na teden v šolo, ko vendar sami pripoznate, da je trikratni obisk popolnoma zadosten.“ Pri zavvednih starših vlada seveda velika nevolja in so poslali že tudi tozadevni protest na deželni šolski svet.

Naši župniki kot popravkarji. Če kje kakega župnika malo vščenež zaradi kake politične nemnosti, Vam je takoj s popravkom pri roki. Žal nam je le, da so ti popravki vsi takšni, da jih glasom postave ne moremo priobčiti. Naši župniki namreč v popravkih preveč „katoliško“ zavijajo. Mi pišemo n. pr.: „Župnik N. N. je vdaril kmeta P. za uho.“ Župnik nam pošilja popravek pa pravi: „Ni res, da sem udaril kmeta P. za uho, ampak res je, da sem ga udaril za levo uho.“ — Na podoban način izgledajo vsi popravki župnikov. Obžalujemo, da gospodje na tak način ne morejo postati naši dopisniki.

Gospodinsko šolo v Celju namerava ustanoviti katoliško podporno društvo v Celju. Kupiti hoče v to svrhu zemljišče. Podporo dobi od države in kmetijske družbe. Nabira tudi prispevke po zaupnikih, ki jih je nastavilo v raznih farah. Pouk bo izročen šolskim sestram.

Petrovče. Ugledni kmetje iz cele petrovške občine so se sestali in ustanovili „Kmečko posojilnico in hranilnico“ v Petrovčah. Nova posojilnica je ustanovljena na strogo poštenu gospodarski podlagi za vse rojake brez razločka stanu in stranke; ne bo se bavila s politiko, ampak se bo nepristransko potegovala za pravi gospodarski napredek vseh, kateri bodo stopili z njo v zvezo. Kmečka posojilnica in hranilnica bode za vsakogar brez razločka, kateri se z zaupanjem do nje obrne, pošten vir denarne pomoči, obenem pa tudi za vse, kateri hočejo varno hraniti svoje imetje, varna hranilnica. Prostor petrovške posojilnice se nabajajo v prvem nadstropju Ježovnikove ali po domače Santlove hiše v Petrovčah. (Op. ured.: Pripominjamo, da je to od somišljenikov narodne stranke ustanovljen zavod, ker večina petrovških občanov je v taboru narodne stranke in ne morejo zaupati posojilnici, katero vodi od duhovnikov komandirani Koren.)

Lava pri Celju. Minolo nedeljo smo zopet bridko občutili velikansko škodo, ki nam jo leto za letom po večkrat delajo povodnje vsled malomarnosti železniške uprave in politične oblasti. Neštetokrat smo že prosili, naj se vendar napravi pri prehodu čez železnico kanal, da ne bomo ob vsaki najmanjši priliki pod vodo. Pred nekaj meseci je bila tudi komisija in obljubilo se nam je, da se bo delo takoj v roke vzelo. Toda meseci so minuli, in mi zastoj čakamo. Vraga, ali je naš davek manj vreden, kakor drugih državljanov? Dalje se ne pustimo za nos voditi. Minolo ne-

deljo, ko je prišla zopet povodenj, smo morali ponoči živino spravljati iz hlevov, ker nam je šla voda v nje. Mar mislijo visoki gospodje, da je nam vseeno, če nam povodenj ob priliki odnese par svinj ali se nam pokvari goveja živina?! — Gospoda glavarja tokrat poslednjič prosimo, uaj nemudoma ukrene, da se bo še letos napravil kanal. Dovolj nam je že večnega moledovanja, mi hočemo pravico in varovanje našega gospodarstva!

Iz Mozirja. Priobčili smo svoj čas dnevno vest, v kateri smo kritikovali tamošnjo politično ekspozituro, češ da šikanira občine. Kakor izvemo, je slonela stvar na nespornost. Dobili smo zagotovilo, da se od pol. ekspoziture vsem občinam dopisuje slovensko. — Obenem tukaj opozarjamo slovenske občine, da so jim državni in deželni uradi dolžni dopisovati (in tudi vsakemu posameznem Slovence sploh) v slovenskem jeziku; slovenske občine pa na drugi strani morajo od vsakega avtonomnega urada (občine itd.) sprejemati nemške dopise, a pošljejo jih naj v Gradec na namestnijo, da se jim tam prevedejo na slovenski jezik.

Velikanska povodenj je bila dne 6. t. m. v Grajski vasi. Škoda je ogromna. Regulacija Boljske je nujno potrebna. Poslanci, na pomoč!

Na Gomilskem se je naselil zadnji mesec neki trgovec, ki menda sliši bolj na ime „tajč“. Računske listke pošilja pod imenom: „Paul Košenina Schnitt Spezerei und Landes Produkten Geschäft“ inserate pa pošilja v ptujskega „Štajerca“. Skandal!

Iz Sv. Jurja ob j. ž. Velik strah imajo naši klerikalci vseeno pred našimi narodnimi mladimi fanti, ki jim pošteno štrene mešajo. G. Andrej Oseti Goriški, ki je bil eden najdelavnejših za razvoj narodne stranke v Št. Jurju in mora sedaj pod cesarsko puško, je sprejel te dni od predsednika našega „katoliškega“ bralnega društva razglednico sledeče vsebine: „Danes se pri Nendlu (to je seveda mistifikacija!) spominjamo Tvojega veselega odhoda in želimo, da se nikdar več ne vidimo. Bog nas usliši. Ti nas pa v r . . piši!“ — Verjamemo, da se iz dna duše veselijo odhoda takega nasprotnika; toda zdi se nam, da se bo g. Oset vrnil prej, nego bo klerikalcem ljubo. Na razglednici je tudi slika, ki po našem mnenju predstavlja šentjurski klerikalizem. Častivredni g. predsednik bo seveda dobil pred sodnijo plačilo za svojo „katoliško oliko“.

Letošnji pridelek sadja je na Štajerskem splošno glede množine nezadovoljiv, izborna je pa kakovost sadja.

„Slovenski kurzi“. Tistim, ki vedno govore, da se edino z nemščino da izhajati, v pouk in v poboljšanje priobčujemo, da so v Gradcu osnovali tečaj za pouk slovenščine za deklice. „Tagespost“ zagrizen nemški list, pravi: „Posebne važnosti za napredek mladih deklet, ki se posvetijo meščanskim poklicem, je znanje slovenskega jezika. Nemške gospe, ki se posvetijo meščanskim poklicem, delujejo v narodnem (seveda nemškem!) duhu, ako se izobrazijo v slovenščini.“ — Tako torej vendar celo Nemci pripoznajo važnost slovenskega jezika. Naši ljudje sami pa ga zaničujejo.

Pri Sv. Ani na Kremberku je umrl posestnik Ivan Breznik, star 73 let. Bojeval se je l. 1859. v Italiji, l. 1864 v Šlezvik-Holštajnu in l. 1866. pri Kraljevem Gradcu. Tukaj je prišel tudi v vojaško vjetništvo ter je šele čez mnogo mesecev prišel domov k staršem, ki so že dali brati zanj maše.

Grad Vurberk nad Ptujem je kupil češki grof Herberstein za 540.000 kron. Grad je bil že svoje dni last Herbersteinov.

Novo klerikalno posojilnico sta ustanovila minolo nedeljo dr. Benkovič in znani Pušenjak v Dobovi in Artičah v brežiškem okraju.

Hoče pri Mariboru. Veliki Nemec, gostilničar Andr. Pfeifer, je prodal svoje posestvo, gostilno in trgovino Ivanu Stanitzu iz Zgor. Radvine.

Pri občinskih volitvah v Razvini pri Mariboru dne 3. t. m. se je bil hud boj. Nemci so popolnoma zmagali v 2. in 1. razredu, v 3. razredu so dobili 2 mandata, 2 pa Slovenci.

Konjice. Tukaj se je ustanovil pripravljalni odbor za ustanovitev „Konjiškega Sokola“. Iskreno pozdravljamo to misel ter želimo, da kmalu nastopi čila četa konjiških Sokolov v slovenskih sokolskih vrstah.

Pri Sv. Bolfenku v Slov. Gor. je umrla dne 3. t. m. poštarica in posestnica Franja Kocuvan.

Gornjigrad. Ljubljanski škof je po celodnevni preiskavi in dolgem izpraševanju odstavil oskrbnika g. Franca di Centa in imenoval dosedanjega kontr. nadgozdarja g. Golda oskrbnikom (forstmeister) obširnih gornjegrajskih posestev. Gold je naroden Čeh, v tem ko je bil di Centa sicer laškega pokoljenja, a kot rojen Celjan — nemškutar. — Prebivalstvo gornjegrajskega okraja kakor tudi grajščinski uslužbenci so veseli tega odločnega Jegličevega koraka. — Čudimo se le, da ljubljanski škof toliko let ni našel povoda, se prepričati o upravičenih pritožbah vsega prebivalstva v gornjegrajskem okraju proti gospodarstvu, kakoršno je že leta vladalo na grajščinskih posestvih. Zadeva, ki se je končno rešila, ni bila le zadeva škofova in njegovih posestev, ampak zadeva vsega prebivalstva v okraju, ki je bilo kruto oškodovano v gospodarskem oziru. Upamo, da sedaj nastane red.

V Šmarju pri Jelšah je zopet izvoljen županom g. Franc Ferlinč. Svetovalci so gg. dr. Josip Rakež, Vekoslav Kranjc in Iv. Löschnigg. Želimo, da tudi novi odbor vodi občino do gospodarskega ni narodnega napredka.

V Hrastniku bo 13. t. m. ob 3. uri popoldne slovesno otvorjenje in blagoslovljenje nemške šole. Radovedni smo, kateri duhoven se bo tako ponižal, da bo blagoslovil tempelj hrastniškega nemčurstva. Od občine pa pričakujemo, da ne bode dovolila žaliti našega narodnega čuda, kar bi utegnilo imeti slabe posledice.

Narodna čitalnica v Hrastniku ima dne 13. t. m. ob 3. uri pop. v šoli občni zbor.

Povodenj je vsled silnega deževja nastopila minolo nedeljo po celi Savinski dolini, dalje tudi po šmarskem in rogaškem okraju. — Tuqi Sava je izstopila; iz Kranjskega prihajajo istotako poročila o velikih povodnjih.

Iz Runča pri Ormožu ni šel niti eden učenec v ormoško nemško šolo. Ljudstvo jame nvidevati smoter pomemčevalnih šol. Pray tako!

Iz Poljčan. Župnik in kaplan snujeta novo posojilnico iz jeze, da se jima je izjalovilo spletkarjenje in hujskanje proti že obstoječi takozvani „liberalni“ posojilnici. Dobiti sta jo namreč hotela pri letošnjem občnem zboru v svoje kremplje ter jo spraviti pod zvezo v Ljubljani.

Iz Pekla pri Poljčanah. Delniška družba je odpustila dosedanjega depoziterja Mlakarja ter nastavila sina gostilničarja Gajšeka. Kakor čujemo, pa gostilničarji tudi Gajšeka ne marajo.

Slatina pri Bogatcu. Pri nas je Slanc ena glavnih opor kmečke zveze in nadžupnika Korošca. Kot tak seveda zelo naroden. A njegov sinček je bil na Slatini v nemški šoli in je sedaj v nemškem oddelku mariborske gimnazije. Živijo Slantzi!

Male dnevne novice. Nogo je zlomilo 9letnemu Franc Erjavcu iz Zavodne pri Celju; fant je imel navado, da je skakal na yozove, ki so bili v diru. Te dni pa ga je ob podobni priliki zgrabilo kolo in mu zlomilo nogo. — Na 5 mesecev je če so obsodili v Celju zaradi tatvine 50letno M. Jelenko. — Ustrelil se je s pištolo posestnik Nidl iz Gasteraja pri Sv. Jurju v Slov. Gor. Baje ga niso hoteli ubogati sinovi. — V Pobrežju pri Mariboru so zaprli čevljarja Žnideršiča, ker sumijo, da je on zažgal Večernikovo hišo.

Volitve v mariborski okrajni zastop se vrše: dne 24. t. m. za skupino veleposestev (ob 10. dop. v pisarni okr. zastopa); voli se 9 članov; dne 28. t. m. za skupino najvišje obdačenih (ob 10. uri dop. istotam); voli se 9 članov; dne 30. t. m. za skupino trgov in mest (Maribor in Sv. Lovrenc nad Mariborom); voli se 9 članov; — dne 31. t. m. za skupino kmečkih občin (ob 10. uri dop. istotam); voli se 26 članov. — Upamo, da je g. posl. Pišek, ki je vzel, kakor vemo iz njegovih ust, akcijo glede kmečkih občin v roke, stvar dobro izpeljal in da bode v bodočem okr. zastopu vseh 26 zastopnikov kmečkih občin Slovencev.

Maribor. Naši veliki Nemci v nemškem „narodnem svetu“ so zopet pogruntali prav kunšno resolucijo. Čuli so baje, da namerava deželni šol. svet nastaviti za vadniškega učitelja Slovence, in oni ostro „protestirajo“ proti temu, češ, da je to mesto nemška posest, da je Maribor nemško mesto, da je učiteljišče nemško, da se vzgajajo tam učitelji za njihovo nemško deco itd., še več enakih oslarij. Mi pa povdarjamo, da je mariborsko učiteljišče ustanovljeno za Spodnještajersko, kjer je 90% slovenskega prebivalstva, da se torej vzgaja

tam učiteljstvo pretežno za slovensko deco, in je edino naravno in pravično, da so tam slovenski profesorji in učitelji. Zahtevamo najodločneje od naših poslancev, da store v polni meri svojo dolžnost v zadevi tega imenovanja.

Za zamorce v Afriki nabirajo naši vrli „katoličani“, brezdomovinski klerikalci, družbo sv. Cirila in Metodá pa bojkotirajo. Pa zakaj? Zato, ker se tam gre za to, da se par zamorcev krsti, tukaj pa za to, da se reši stotine slovenskih otrok. Klerikalcem je par krščenih zamorcev več kakor obramba slovenskega naroda. In ti ljudje se drznejo še učiti druge narodnjaštva.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Družba Ciril-Metodova v Ljubljani je sprejela v mesecu septembru t. l. 3474 K 78 vin.

Osebnost. Slovenski rojak z Bleda na Gorenjskem, g. dr. Jožef Plemelj, dozda privatni docent za matematiko na dunajskem vseučilišču je imenovan od cesarja za izrednega profesorja matematike na vseučilišču v Črnovicah. Dr. Plemelj je velik strokovnjak.

Slovenska ljudska šola pri Sv. Jakobu v Trstu, ki jo je dozda vzdrževala Ciril-Metodova družba, se torej vendar podzdravi. Kakor poroča „Slov. Narod“, je min. preds. Beck to zahtevo Slovencev moral izpolniti, ker je bil že od januarkega zasedanja drž. zbora s častno besedo vezan na to. Slov. napredni poslanci so namreč takrat vložili celo vrsto nujnih predlogov, in ker je bila vlada v stiski, so jih umaknili le pod tremi pogoji, od katerih je vlada s podzavljenjem te šole izpolnila šele prvega. Seveda je s tem končano šele prvo dejanje boja za slov. ljudske šole v Trstu.

Napredovanje Hrvatov v Istri. V Boljancu so pri zadnjih občinskih volitvah zmagali Hrvati v vseh 3 razredih. Tako pada občina za občino.

Živinorejska zadruga v Selcih na Kranjskem je dobila 500 kron deželne podpore.

V Novem mestu se je naselil g. dr. Josip Strašek, doslej zdravnik v Brezicah, kot zasebni in kot zdravnik bolniške blagajne. Možu, ki je v Brezicah mnogo pripomogel k povzdigi narodne zavesti in ki mu je tam klerikalna gonja zagrenila obstanek, želimo na novem mestu mnogo sreče.

Volitve v kranjski deželni zbor znajo biti, kakor sporoča „Slov. Narod“, prav v kratkem času, morda decembra ali januarja, morda že celo prej. Pričakovati je ljute borbe med klerikalizmom in naprednjaštvom.

Celovski „Mir“ je postal zadnji čas, odkar ga imajo v rokah dr. Brejc, Podgore in drugi, pristna podružnica ljubljanskega „Slovenca“ in ostudno psuje vse, kar ni klerikalno. Povedali smo že, da je to le in edino na največjo škodo slovenske politike na Koroškem, ker slovenski koroški kmetje so prisiljeni na tak način zapuščati slovenski tabor. To seve ne bo motilo klerikalnih mogotcev v Celovcu, da nadaljujejo svojo nesmiselno, protiljudsko in protinarodno politiko. Pred letom dni so tarnali in javkali in prosili izvenkoroške Slovence, naj vendar podpirajo edini koroški list — in takrat so — prav hinavsko! — pisali nepristransko! In izvenkoroški Slovenci in mnogoteri koroški naprednjaki so se vsedli na te limance, število „Mirovih“ naročnikov je naraslo. Sedaj pa pljujejo dr. Brejc in Podgore tistim v obraz, ki so jim takrat največ pripomogli. Fej takim značajem!

V Celovcu se je zgodil nov škandal na glavnem kolodvoru c. k. r. državne železnice. Družba sv. Mohorja je pričela z razpošiljanjem svojih knjig za tekoče leto ter se je v to svrhu poslužila, enako kakor prejšnja leta, dvojezičnih vozniških listov. Službujoči uradnik pa je sedaj ne oziraje se na to, da so te pošiljateljice namenjene vsevzključivo slovenske kraje, zahteval, da se mu mora poleg slovenskega besedila napisati vse tudi v nemškem jeziku, ter je kratkomalo sprejem bal z družbenimi knjigami zavrnil z značilno opombo, da smatra on tako postopanje za izzivanje (provokacijo). Odbor se je na to predrznost pritožil pri ravnateljstvu c. k. r. državnih železnic v Beljaku, ter bode podvzel potrebne korake, da pride ta zadeva v razgovor tudi v državnem zboru. Predrznost nadutih nemško-nacionalnih uradnikov je od dne do dne večja. G. g. poverjeniki družbe so

naprošeni, da blagovolijo za knjige potrpeti toliko časa, da se zadeva reši.

Na mestni višji dekliški šoli v Ljubljani je odložil mesto ravnatelja dr. Lovro Požar in je je prevzel profesor Ivan Macher.

Čedne razmere morajo vladati na državnem kolodvoru v Celovcu. Tam uraduje neka frajlica, ki kar meni nič tebi nič sme psovati Slovence za „Windische“, proglasiti Celovec za nemško mesto in razne druge nesramnosti, — in slavno ravnateljstvo državnih železnic ji še prav daje. Upamo, da bodo slovenski poslanci se zavedli tudi v tem slučaju svoje naloge.

Zadnja poročila.

Dosežen severni tečaj? Včeraj so prinesli časopisi vest — najbrž časnikarsko raco — da se je dr. Frideriku Cook-u posrečilo iz Vukananskega zaliva priti na severni tečaj.

Novo uniforme za pehoto. Cesar je odobril predlog vojnega ministerstva, da dobi avstro-ogrska infanterija mesto modrih sive uniforme, kakšne že imajo lovci in pijonirji.

S pošte. Poštar R. Murmayr v Ločah pri Konjicah je premeščen v Trofaiach na Gor. Štajersko. V Loče pride g. Fr. Vanpotič iz Celja.

Ogrski državni zbor se je danes 10. t. m. sešel. Hrvatski poslanci so večinoma že včeraj prišli v Budimpešto in so se posvetovali o svoji taktiki.

Pozor pred sleparji. Viničarka Jožefa Repič je prodala na sejmu v Mariboru nekemu Ogru telico za 104 krone; kupec ji je dal neki papir, ki bi naj bil bankovec za 100 kron. Ko je hotela „bankovec“ v neki trgovini menjati, je šele bila opozorjena, da je ta „bankovec“ nek madžarski reklamni listič.

Poslanec Ploj za svoje volilce. Poslanec dr. Ploj je razdelil 1200 kron, katere je dobil kot dijete za dvomesečne počitnice državnega zbora, med najrevnejše prebivalce svojega okraja.

Pletarski šoli pri Sv. Barbari v Halozah se vsled posredovanja posl. dr. Ploja zviša letna podpora od dežele od 100 na 300 kron.

Srbski princ Arzen Karagjorgjević, brat srbskega kralja Petra, ki se je udeležil rusko-japonske vojske v ruski armadi, je dobil od ruskega carja zlato sabljo v dar z napisom: „Za hrabrost.“

Nova nasilstva proti Poljakom namerava uprizoriti pruska vlada. Društveni zakon se spremeni toliko, da bo mogoče z vso strogostjo postopati proti poljskim društvom in poljskim zborovanjem. Državno ministrstvo je tozadevni zakonski načrt že sprejelo v svoji seji preteklo soboto. — Kot vspešno sredstvo v prilog germanizaciji smatrajo vodilni krogi stalno naselitev kakšnega cesarskega princa v Poznanju. Govori se, da se sam prestolonaslednik Friderik Viljem preseli v Poznanj, kjer bo imel sijajen dvor.

Gospodarski paberki.

Letošnji vinski pridelek na Kranjskem je izoboren. Posamezni mošči imajo od 15% (žlahtnina) do 22% (črna tična) sladkorja. Med tema dvema mejama stoji zelenika 17%, črnina 17,2%, kraljevina 18,5%, rizling 19%, silvanec 19,8%, traminec 21%. Ko bo mošt prevrél, bodo imela vina od 11,2 do 14,5% alkohola, bodo tedaj močna kakor tokajska.

Svetovna žetev l. 1907. v primeri z l. 1906.:

	1907.	1906.	razlika
milijonov stotov (centov)			
pšenica	859'87	938'48	(— 78'62)
žito	407'14	399'24	(+ 7'90)
ječmen	331'35	326'30	(+ 5'05)
oves	541'19	535'92	(+ 5'27)
turščica	937'24	1051'68	(— 114'44)
Skupaj	3076'78	3251'62	(— 174'84)

Skupna žetev je torej za 174'84 milijonov stotov manjša nego lani.

„Zveza srbskih kmetijskih zadrug“ je imela koncem minolega meseca v Belemgradu 12. občni zbor, katerega se je udeležilo do 6000 zadrugnikov samo iz Srbije. Članice je imela zveza letos 607, med člani je bilo 24.821 gospodarjev, načelnikov rodbin z okoli 50.000 glavami. 93% članov je malih in srednjih posestnikov.

Občni zbor zveze nemških zadrug na Češkem predzadnji nedeljo v Pragi je bil jako dobro obiskan. Prišlo je do 300 zastopnikov zadrug. Zveza je obsežala 1906. 570 hranilnic in posojilnic ter 136 drugih zadrug.

Vinorejci!

Pri pregledovanju vinogradov, na katere se je dovolilo brezobrestno posojilo iz državnih in deželnih sredstev, se je opazovalo, da nekateri posestniki pri obnovljenju vinogradov ne postopajo pravilno.

V več slučajih se je namreč našlo, da zasajajo posestniki zrigolan svet s trtno sorto, imenovano „šmarnico“. To je ameriška trta, ki sicer rodi neposredno, to je: ne da bi se jo požlahtnjevalo, vendar pa ta sorta ne kljubuje trtni uši.

Šmarnico toraj uniči trtna uš ravno tako kakor našo domačo trto.

Vino, ki ga daje šmarnica, spada med najslabše vrste vina, ter radi svojih slabih lastnosti za trgovino in konsum v širšem obsegu nima pomena.

Vinogradniki, ki se poslužujejo pri obnovljenju svojih po trtni uši uničenih vinogradov te slabe sorte, škodujejo s tem postopanjem prvič samemu sebi, drugič pa tudi svojim soobčanom, ker na ta način spravijo ves dotični vinski okoliš ob dobro ime, kajti vinski kupci, ki potrebujejo dobro vino, bodo se vedno izogibali krajev, kjer se prideluje šmarnično vino.

Posestnikom, katerim se je podelilo brezobrestno posojilo in ki sadijo v obremenjenih vinogradih šmarnico, bode se posojilo brez izjeme odtegnilo in podelilo drugim!

Pozivam toraj vinogradnike, da razmnoževanje in zasajanje šmarnice opuste in da pri obnovljenju vinogradov rabijo edino le take sorte, katere priporočajo državni in deželni vinarski strokovnjaki.

Gradec, dne 2. oktobra 1907.

C. k. r. vinarski inšpektor na Štajerskem:

F. Matjašič.

Postava, tikajoča se trgovine z vinom in moštom.

(Konec).

Dalje določa osnova, da je prodaja vinu podobnih in vino obsegajočih pijač prepovedana in da se kaznuje po določilih živilskega zakona z zapornom od 3 do 14 dni, s katero kaznijo se more združiti tudi globa do 200 K. Za lastno potrebo se morejo take pijače izdelovati, vendar se mora to prijaviti oblasti.

Da bi zakon ne ostal zgolj na papirju, uvedejo se posebni nadzorniki, ki bodo strokovno izobraženi in ki bodo nadzorovali kleti trgovcev z vinom.

Ta osnova je postala postava, nezadostna in pomanjkljiva, kakor malone vse ostale postav, katere je sklenil ranjki državni zbor pred svojim razpustom.

Načeloma dovoljuje namreč ta postava le slajenje vina s sladkorjem in ustanavlja, v katerih slučajih se ne more manipulacija z vinom imenovati ponarejanje. Toda v § 3. se vlada pooblašča da sme, zaslišavši strokovne korporacije, naredbenim potom razven sladkorja, še druge načine ravnanja z vinom in druge primesi dovoliti ter da sme spremeniti tudi množino rabljenih dovoljenih primesi. Četudi mora ministerstvo v takih slučajih svojo naredbo takoj državnemu zboru naznaniti, postane zakon vendarle brezpomemben. Kajti opravičen je strah, da se bodo vinski ponarejevalci te dobrote pod raznimi pretvezami v obilni meri posluževali in da bode ministerstvo v državnem zboru dobilo večino za svojo naredbo. Tako se utegne število teh izjem v toliki meri pomnožiti, da ne bo od načelne prepovedi drugčega nego ime preostajalo. Da bo to le vinorejcem in konsumentom v škodo, ni treba posebej povdarjati.

Sicer je pa vsaka dovolitev rabe sladkorja proti koristim vinorejcev. Četudi je ponekod vino kislo, se vendar lahko proda ako tudi ne v inozemstvo. Naša vina imajo že sedaj svoje ime, nekatera celo svetovno. Ni pa misliti, da bi si ga tudi druga pridobila, če se bodo s sladkorjem ali čim drugim mešala in pačila. S tem bodo le drugim dobrim ime izpodkopavala.

Kar se tiče nadzornikov, bodo dosegli svoj namen le, če jih bo zadostno število in če se bodo nadzorovali i kleti veletržcev z vinom i one posameznih gostilničarjev dejanski in temeljito.

Dokler se pa ta postava ne izpremeni, kakor zahtevajo koristi edino merodajnih vinorejcev, bode njega korist odvisna od izvršilnih določil, ki jih bo izdalo trgovinsko ministerstvo in o katerih bomo še izpregovorili, čim se bodo deželni zbori o nadzornikih izjavili.

Z.

Ljudska šola in naš kmet.

Uboga šola! V današnjih dneh je postala tisto „bajno zlato jabelko“, katero bi rada imela vsaka stranka zase, s katero, in proti kateri se prav uspešno agitira ob raznih volitvah, ki našemu ljudstvu neki „kri piše“, — že veste po mnenju katerih ljudi! — iz katere hočejo križ vreči, molitev odpraviti, ki ima premalo kmetijskega ponka, v katero bi se naj hodilo samo 5 let in od teh zadnji dve seveda le po zimi in še Bog znaj kaj vse! Ti preklicana šola, koliko preglavice nam delaš!

Učitelj, ki nič hudega sluteč stopi v družbo vaških modrijanov, mora navadno slišati vse te grehe in poslušati nasvete raznih šolskih odrešnikov, ki pa se med seboj vjemajo samo le v toliko, da je šolska doba predolga in da bi zadoštoval poldnevni ponk. Izmed raznih šolskih „nadlog“, ki tarejo našega kmeta in na koje dajejo poslanci kmečke zveze „povoljne odgovore“, so šolske zamude.

Kaj pa so šolske zamude?

To posebno dobro vejo oni stariši, ki imajo enega ali po več „upapolnih“ slušateljev v domači šoli. Komaj je Tonček izostal dva do tri dni doma — „je moral goniti, so ozimino sejali“ — že prinese šolski sluga takšen „cegelj“, na katerem piše: Opominski list. In ta Opominski list ne obeta nič dobrega. Ni sicer tako nevaren, kot oni iz davkarije, a prida ga navidezno tudi ni nič! V njem stoji pisano, da je Tonček od 15. sept. do 1. oktobra zamudil šest neopravičenih poldni in da se ima oče tekom 3 dni opravičiti pri kraj. šol. svetu, sicer se bodo zamude smatrale kot neopravičene in kaznovale kot take. Stari šolski grešniki, ki dobijo večkrat na leto te opomine, ne porajajo mnogo na grozečo vsebino. „Cegelj“ se vtakne za polico, nekateri ga tudi takoj raztrga, češ, „kaj mi to zmeraj pošiljajo“, drugi dobro ošteje raznašalca — a opravičiti se, kakor stoji v listu, gre le malokdo. Posebno pa v 3 dneh! Tako slučajno stopi to ali pa tudi drugo nedeljo k načelniku ali nadučitelju, vrne nadležni list, se po svoje opraviči ter reče: Pa prosim gospod, da me ne „štrajfajo“. Ta, ki pride namesto v 3 dneh v 1 tednu ali 14 dneh, se ni najslabši. Če opravičba kolikortoliko odgovarja postavi, se še potlači, četudi je že nekoliko zapoznalo. Tonček jo spet prišel v šolo in misli se: „Goniti ni sicer opravičevalno, a ljudje so ubogi, se mora že eno oko zatisniti.“

Pavletov oče tudi dobil „cegelj“! Opravičil se pa ni; nekaj je pozabil, nekaj pa se mu ne ljubi; „bojo že spregledali, saj se z gospodom dobro pozna“. Pa res, še ni kazni. Pride drugi, tretji, četrti Opominski list. „Te, te, hencano! Zdaj bom pa res moral stopiti v šolo.“ Pa le ne stopi; pozabil in odložil je, kakor drugekrat. Nekega dne pa prinese raznašalec kazenski list, glaseč se na 2 K. Seveda stopi zdaj takoj k nadučitelju. „Prosim jih lepo, kako pa da so meni kazni naložili? Naj ne napravijo, da ne bom plačal, saj veste, da mi gre trdo za krajcarje.“ Stoka, jadikuje, obeča, prosi, a je prepozno. Po toči je prepozno zvoniti! Sedaj se začne navadno zabavljati. „Toliko let že hodi (seveda samo na papirju, a v istini vedno zamuja), pa še toliko ne zna pisati kot jaz, ki sem pri rajnem N. N. hodil samo 3 leta“ itd. Mržnja do šole rase, globe so vedno večje; dečko izstopi, dobi Odpustnico s slabimi redi, ki pač odgovarjajo njegovemu znanju. Ljudje pa zabavljajo: Osem let je hodil v šolo, pa nič ne zna! Komaj, da na mašne bukvice bere!

Kaj ti je torej storiti, da ne boš kaznovan?

Kakor hitro dobiš opominski list, (najlepše je seveda, ako redno pošiljaš svoje male v šolo, da ga sploh ne dobiš,) — stopi ob prvi priliki, najkasneje pa prvo nedeljo po maši k nadučitelju, prinesi s sabo Opominski list ter mu razloži vzroke, zakaj je tvoj otrok izostal. Dobro pogledj tudi, za kateri čas si bil opominjan. Nekateri zatrjuje: „saj hodi“; seveda, sedaj hodi, a v zadnjih 14 dneh, za katere skupno je Opominski list izdan, je vendar zamudal. Ne delaj takih praznih izgovorov in pa celo sumničenj, kakor bi ti bil list po krivem poslan. V šoli imajo knjigo, kjer vsak do in popoldne zaznamujejo izostale.

Postava našteva sledeče slučaje, v katerih se zamude opravičujejo:

1. Bolezen otroka. 2. Bolezen starišev, če se otrok rabi v postrežbo. 3. Slaba pota, torej ob naliivu, povodnji, velikem snegu. Edino-le v teh slučajih opravičuje postava zamude. — Varuštvo, paša, trgatev, obiranje hmelja, poljsko delo, ko-

line, veselice in gostije, romanje, domača opravila bodisi katerekoli vrste, niso opravičljiva. V kolikor pa pripušča vest in to pogajajo razne razmere, opraviči se v enem ali drugem slučaju tudi zgoraj naštetu. Ali to samo iz dobrote in v kolikor je prošnik vreden. To je vestna reč; učitelj je zaprisežen in ne sme postaviti kršiti. Posebno bi morali to znati „katoliški naši poslanci“, ki izrabljajo nevednost ljudstva, da s pomočjo zamud hujskajo proti šoli in učiteljstvu. Ali naj bo učitelj krivoprisežnik? Če to odobrujete, potem ste vi slabši kot neverniki!

(Dalje prihodnjič).

Razne novosti.

Južna železnica je imela od 11. do 20. sept. 1907. v osebnem prometu 1,484.843 K, v blagovnem prometu pa 2,556.555 K dohodkov; skupaj torej 4,041.398 K, to je 77.333 K več kakor lani v tem času. Od 1. jan. do 20. sept. 1907. je imela skupaj 91,994.074 K dohodkov, to je za 1,143.239 kron manj kakor lani v tem času.

Redar — vlomilec. Redar Anton Matešič v Karlovcu se je navadil, da je večkrat sam po noči posetil mesnico karlovaškega mesarja Bastijančiča, kjer se ga je vselej prijelo kaj mesnine. Obsojen je na tri leta ječe.

Velikanske povodnji. Na južnem Španskem in na južnem Francoskem so bile koncem minulega tedna strašne povodnji, ki so vničile povsod nad polovico vinske trgatve. Tudi na stotine človeških življenj je postalo žrtev povodenj. Pravijo da od leta 1858. ni bilo tako silnih povodenj.

Koliko cenil žena svojega moža? V Teheranu je pred meseci ubil neki derviš svojega tovariša. Vdova je potom poslaništva zahtevala, naj se ubijalec strogo kaznuje ter ji izplača 150.000 mark. Iz verskih razlogov derviš ni mogel biti kaznovan, ali zato je perzijska vlada izplačala vdovi 240.000 mark. Toda vdova nikakor ni hotela sprejeti več kakor 150.000 mark, češ, da več njen mož ni bil vreden.

Praktična cerkev. Ameriški milijonar Rockefeller zgradi v Clevelandu za baptiste najvišjo cerkev na svetu. Cerkev bo imela 16 nadstropij ter ne bo le za bogoslužne namene, temuč bo v njej tudi bolnišnica, telovadnica in — restavracija.

Književnost.

Dr. Ivo Šorli: Novele in črtice. Izdal Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Ljubljani. — Ljubka zbirka dobro uspeših spisov. Dr. Šorli zajema svoje značilne iz življenja in s posebno ljubeznijo riše duševni razvoj svojih junakov. Globokomišljena so marsikatera mesta v njegovih spisih, lepo in gladko se dajo čitati. Slika „Stric Ivan“, novela „Brez tragike“, študija „Iz teme v temo“, črtica „Zemljiškoknjižni izpisek“, — če čitaš vse to, ali se ti ne zdi, da si v surovih potezah vse to že videl v življenju — in da ti je pisatelj utis življenja samo ublažil — in ti marsikako zagonetko razrešil. In končno novela „Literarna ljubezen“. S kakim globokim čutenjem Te pelje pisatelj v Tebi morda neumljivo duševno življenje umetnikov. — Dr. Šorli je s svojo novo knjigo podal zopet dokaz, da zavzema častno mesto v novodobnem slovenskem slovstvu.

Knjige družbe sv. Mohorja so se pravkar začele razpošiljati. 1. Koledar za leto 1908. ima precej bogato vsebino, pove nam pa tudi, da ima družba letos za 2823 članov manj nego lani. Torej zopet nazadovanje. Pravijo v koledarju, da je to pripisovati temu, ker družba že 2 leti ni izdala molitvenika. Mi pa pravimo, da temu, ker je družba bratovščina, ker izdaja preveč molitvenikov, ki jih ima ljudstvo že itak vse polno doma, ker na drugi strani izdaja premalo knjig, ki bi ljudstvu res splošno ugajale. Dokler se bo družba vodila v tem duhu, — to naj bodo prepričani! — bo število združnikov vedno padalo. 2. Zgodbe sv. pisma. Družba naj bo uverjena, da 90% družbenikov te knjige ne čita. — 3. Pamet in vera. O tej knjigi velja isto, kakor o prejšnji. — 4. Umni čebelar. Hvalevredno je, da je družba izdala končno knjigo, ki bo slovenskim čebelarjem služila v času napredka. — Slovenske večernice. O tej knjigi spregovorimo nekoliko v eni prihodnjih števk. — 6. Življenja trnjeva pot. Povest znanega pisatelja Josipa Kostanjevca, vzeta iz našega slov. življenja. Ljudstvu se bo gotovo prikupila, ker ima res vsebino iz srede ljudskega življenja. Mnogo lepih slik najdemo v knjigi, mestoma vse preveč dolgovoznega opisovanja, deloma čisto nepotrebnih dogodkov, ki povest samo kvarijo, mnogo preveč moraliziranja in pridiganja, čegar pravi uspeh bi se bolj dosegel s plastičnim risanjem notranjih dogodkov, katerih silna teža bi uplivala. — Prihodnje leto izda družba med drugim tudi izbrane poezije Simona Gregorčiča s slikami, pa seveda zopet neizogibni molitvenik.

„Kmečka posojilnica“. Spisal Andrej Žmavc, Gradeec, Brockmannsgasse 118, Stane 1 K. Deset komadov 9 kron. V zalogi pisatelja.

Ce bode kmetaki stan dremal in spal kakor dosedaj, zaspal bo na večno. Zemljo pa bojo obdelovali ne več prosti kmetje, ampak blapci, dekle, delavci in najemniki.

Da se to zabrani, mora kmet biti prepričan, da je pomoč mogoča. Mora pa biti tudi prepričan, da ne bo prišla ne od zunaj (od drugih stanov), ne od zgoraj (od vlade), ampak iz kmečkega stanu samega mora priti.

Kot začetek mora se delati na to, da bo vse tiste obrti, ktere največ dobička nesejo, v svojih rokah imel, in to je obrt hranilnic in posojilnic. Velike kmetov nosi denar v mesto, zopet veliko drugih gre po njega.

Prvi korak k napredku, k zboljšanju naših gmotnih razmer je ustanovitev Kmečke posojilnice rajfajzenovke. V kratkih, poljudnih besedah najdemo v tej knjižici temeljit pouk v vseh strokah, tičočih se pomena in ustanovitve kmečkih posojilnic. Knjigo je toplo priporočati posameznim kmetom, posebno pa različnim gospodarskim zvezam in združenjem, ker je pisana v splošni in nepristranski obliki, v razdelitev med ude in neude, pred vsem v krajih, kjer bi se naj tla za ustanovitev kmečke posojilnice pripravljala.

Društvene vesti.

„Slovensko trgovsko društvo v Celju“ vabi vse člane in članice v soboto 12. t. m. ob 8. uri zvečer v knjižnico Narodnega doma na skupni razgovor zaradi učnih tedajev in plesnih vaj. Po končanem razgovoru je skupni sestanek v ruščici sobi istotam. Skupni sestanki se znanprej vršijo vsako prvo in tretjo soboto v mesecu, kje se bode isti vršili se bode vedno v časopisih ali po okrožnicah naznanilo.

Cebelarstva podružnica za Celje in okolico priredi v nedeljo, dne 13. oktobra ob 3. uri popoldan v gostilni gospoda Sameca na Ložnici pri Celju svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu bo: 1. pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev novega odbora, 5. slučajnosti. — Pri tej priliki predava gosp. Jurij Samec iz Novecerke o prezimljenju čebel. Vse prijatelje čebele in nje sladkega pridelka vabi k obilni udeležbi.

Josip Kosi, t. č. tajnik.

Bralno društvo v Gaberjih priredi v nedeljo, dne 13. t. m., ob pol 4. uri pop. v prostorih g. Omladiča vinsko-trgateg. Svira domača godba.

Veliko vinsko trgateg priredi laški rodoljubi v prid družbi sv. Cirila in Metoda v nedeljo, dne 13. vinotoka t. l. v prenovljenih dvoranih „Pivnice § 11“ v Laškem trgu s prijaznim sodelovanjem domačega pevskega zbora in polnošteviline železničarske godbe iz Zidanega mosta.

Kmetijsko bralno društvo v Ložnici pri Žalcu ponavlja na splošno željo slavnega občinstva v nedeljo, dne 13. oktobra točno ob pol 8. uri zvečer v dvorani g. Fr. Hodnika v Žalcu veselico s sledečim sporedom: 1. Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. 2. Sodeluje Petrovska tamburaška godba. Sedeži 1. vrste 1 K, 2. vrste 80 vin., ostali sedeži 60 vin., stojlišča 40 v. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Ker je čisti dobiček namenjen v prosep društva, se za obilno udeležbo priporoča. Odbor.

„Prostov. požarna bramba v Rečici slavi dne 13. oktobra t. l. svojo 25. letnico, ob kateri priliki priredi veliko ljudsko veselico s koncertom, katerega proizvajajo polnošteviline šostanjska narodna godba narodna godba in več pevskih društev. Vabila se že razpošiljajo. Kakor živahne priprave za veselico in mnogobrojni odzivi raznih društev kažejo, hoče biti ta dan zopet časten in vesel dan za Rečico.

Občni zbor „Narodne čitalnice“ v Hrastniku se ni vršil pretečeno nedeljo, ker je bila udeležba radi skrajno slabega vremena skoro premajhna. Vrši se v nedeljo, dne 13. t. m. ob treh pop. v šoli. — Čitalnica šteje že nad 100 članov. Rodoljubi, pošljite knjig in drugih darov!

Občno zborovanje čebelarstva priredi za slovenjebistriški okraj bo v nedeljo, dne 13. oktobra in sicer pri blagajničarju podružnice, g. Franju Koropcu v Studenicah. Udje in prijatelji čebelarstva se vabijo, da se shoda v obilem številu udeležo.

Slovenska čitalnica ter Bralno in pevsko društvo Maribor priredita dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru igro: Hudobni duh Lumpacij Vagabund ali zanikerna trojica. Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer.

Ruška kočna na Pohorju se zatvori v nedeljo, dne 13. oktobra. Brala se bo isti dan ob 10. uri sv. maša v cerkvi sv. Aneha. Prijatelji planin! Pridite isti den k Sv. Anehi, da se v veseljem krogu poslovimo letos od Ruške kočne. — Dve vrli slovenski Amerikanci, gospa Alojzija Erhatič in gđ. Josipina Ulbl v New-Yorku, obe doma na vznožju zelenega Pohorja, sta poslali za Ruško kočno vsaka po 10 K. Čast njima! — Dalje je poslal 30 K g. dr. Ivan Glaser, dobljenih valed kazenskih poravnjav. Hvala! — Planinski pozdrav iz Ruške kočne!

Podporno društvo za ubožne šolske otroke Franc-Jozefove šole v Ljutomeru vabi vse prijatelje šolske mladine na tombolo, ki jo priredi dne 20. oktobra 1907 (žegnansko nedeljo) v gostilni g. Ivana Vaupotiča v Ljutomeru ob 6. uri zvečer. Prosi se narodna društva ljutomerska in okolice, da ta dan ne priredijo lastnih zabav.

Slovensko akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi prvoletniški večer v torek, dne 15. t. m. v restavraciji „Zum grünen Tor“ (VII. Lerehenfeldstrasse). — Slovenski gostje in prijatelji „Slovenije“, dobrodošli!

Družba sv. Cirila in Metoda razpolaga z večjim številom računskih listkov za gostilničarje in trgovce z napisom: „Mal položil dar domu na altari!“ 2 vinarja se vračunata za „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Narodni gostilničarji in trgovci bi z uporabo teh listkov zdajno koristili našim slovenskim namenom, zato se pa nadejamo, da si jih naroče v pisarni „Družbe sv. Cirila in Metoda“ vsi, ki mislijo in čutijo narodno.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bi bila rada deležna tudi letošnje vinske trgatve. Znano nam je, da trpi vinogradnik veliko truda, znoja in žrtev, predno spravi pod streho svoj pridelek. Ko pa je to storjeno, pozabljen je trud, vesel se sadu svojega dela. Tu pa naj se spomni i velikega narodnega delavca, naše „Družbe sv. Cirila in Metoda“ in pevajoč v hramu, položil dar i slovenski prosveti, katero čini naša družba, domu na altar!

II. izkaz darov za Sokola v Št. Jurju ob juž. žel. izkazuje znesek 175 K 22. vin. Izkaza zaradi pomanjkanja prostora danes ne moremo prinesiti. Pride prihodnjič.

Listnica uredništva.

Zadnjikrat danes bodi vsem cenj. gg. dopisnikom povedano: kar pride v sredo pop. in četrtek dopoldne, ne more v četrtkovo številko. Ne vemo, ali je to res taka težava, takoj po kakem dogodku se vsemi k mizi in napisati par vrstic. In čim krajše, tem ljubše je. Bodite si svesti, da dolgih dopisov ljudstvo ne čita prerado.

Častna izjava.

Podpisani Anton Živič, posestnik v Podgorju, izjavljam, da sem dne 5. jana. t. l. na sejm na sv. gorah pri Sv. Petru popolnoma neosnovano grdo žalil g. Jož. Janežiča, veleposestnika v Starivasi pri Bizeljskem, ga prosim s tem javno odpuščanja, izjavljam, da nimam niti najmanjšega povišanja dvomiti o osebnosti in poštenju g. Jož. Janežiča ter se mu zahvaljujem, da je od tožbe, ki jo je proti meni pri c. kr. okrajni sodnji v Kozjem vložil, odstopil.

Anton Živič.

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je XIX. skupščina „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ dne 24., 25. in 26. avgusta v Radovljici uspela tako nepričakovano lepo in sijajno. Prav posebno pa se zahvaljuje gosp. dr. Vilfanu, županu radovljiškemu in gosp. Andr. Grčarju, predsedniku radovljiškega učiteljskega društva za laskave pozdrave pri sprejemu, ljubeznjivim damam, ki so nas ob prihodu v Radovljico obdarile s šopki; cenjenemu pripravljalnemu odboru, posebno g. Ivanu Šegi in njegovi gospej za obilni trud, ki so ga imeli s pripravami za Zavezino zborovanje, vsem onim, ki so nam kazali simpatije s tem, da so nam kazali simpatije s tem, da so okrasili svoje hiše z zastavami; gg. Vlad. Pušenjaku, Antonu Pesku, Jakobu Dimniku, Dragotinu Pribilu, Janku Likarju za temeljite in zanimiva poročila; vsem dragim in vrlim gostom neučiteljem posebno g. Ivanu Hribarju županu ljubljanskega državnemu in deželnemu poslancu, ki so prihiteli one dni med nas, vsem onim, ki so pisмено ali brzojavno pozdravili naš shod; dragim bratom Čehom, Srbom in Hrvatim, ki so nam iz svoje domovine prinesli pozdrave svojih tovarišev in tovarišic; g. pevovodji učitelju Karlu Mahkoti, vsem damam pevkam in gg. pevcem za lepo petje pri zabavnem večeru, vsem govornikom za navdušene napitnice in sploh vsem, ki so pripomogli, da je nastopila „Zaveza“ tako imponantno!

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“
Predsednik: L. Jelenc. Tajnik: Drag. Česnik.

Prodaja.

Hiša, hlevi in vrt, čez 600 sadežev hmelja — pri cesti — prostorno — za vsakega rokodelca pripravno — blizu cerkve v Petrovčah — cena 3400 kron — 1400 K ima posojilnica. — Več se izve pri **Jurju Jelovškem, restavracija, Petrovče.** 2-1

Na prodaj

je enonadstropna hiša tik farne cerkve v Hočah z zelo dobro uspevajočo gostilno in vrtom; razven tega dva prilično pol ure oddaljena lepa vinograda. Cena je zelo primerna in vse podrobnosti se izvedo v uradništvu Narodnega Lista. Proda se samo Slovencem.

Službo pismonoše na deželi

želi trajno nastopiti mlad mož, že več let samostojen krojač, neomadeževanega značaja, treznega življenja in vreden vsega zaupanja, zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. — Spričevala služb prejšnjih let prve vrste. Nastopi lahko službo vsak čas; naslov pove uradništvo Narodnega Lista. 187 2-1

Gostilna

prej Tischler v Vitanju se da pod jako ugodnimi pogoji v najem. Pojasnila daje **Rob. Diehl,** depoziter J. Koslerjeve in comp. pivovarne 180 v Celju. 3-2

Restavracija „Narodnega doma“ v Mariboru 1-3 sprejme takoj spretnega in poštenega

hlapca

za gostilniško in kletarsko porabo, plača mesečno 10 kron in vse prosto.

Sprejemem več

mizarских pomočnikov.

Prednost imajo taki, ki so vajeni mlinarskega dela.

Josip Čretnik, stavitelj mlinov, Sv. Jur ob J. žel.

Istotam se sprejme

1 učenec

za mlinarsko obrt. 188 1-1

Oglas.

Hrvatsko-slavonska banka za parcelacijo in kolonizacijo bode prodajala v nedeljo 13. t. m. od 12. ure opoldne počenši ves inventar graščine Novo Celje, sestoječ iz: 13 krav, 6 telic, 1 junca, 4 volov, 15 svinj ter gospodarskega orodja. — Kupljene stvari se morajo takoj plačati.

Zelo ugodna prilika

za nakup treh manjših posestev

in sicer vsako s hišo, vinogradom, njivo, vrtom, gozdom, travnikom in pašnikom vred se ponuja pri Sv. Petru pri Mariboru. Razproda se namreč celo vinogradniško posestvo s hišami vred, katero je prej imel Rajmund Wieser in je bilo na dražbi prodano. Vinogradi imajo najlepšo lego, deloma ameriški, deloma pa star nasad, poslopja so dobro ohranjena in le majhnih popravil potrebna. Kupne pogodbe napravi prodajalec brezplačno in izvrši tudi sam prepis lastnine v zemljiški knjigi. Proda se samo slovenskim kupcem. Pojasnila daje iz prijaznosti gosp. dr. Florijan Kukovec, Maribor, Wildenraingasse 14.



SVARILO

Svarim vsakega v lastno korist, kateri bi šel za letošnjo jesen kam drugam blago kupovat predno si naroči vzorce ali si zalogo osebno ogleda v Trgovski hiši manufakturnega in modnega blaga na drobno in na **R. STERMECKI, CELJE** debelo založnik c. kr. d. uradnikov. Zaloga velikanska. Cene čudovito nizke. Postrežba strogo solidna. Nakup neprisljen. Vzorci proti vrnitvi na vse strani zastoj.

Odda se trgovina z mešanim blagom

na najlepšem prostoru pod v Št. Petru pod Sv. gorami (Königsberg) Štajersko. — Pojasnila daje **Jos. Degen,** trgovec ravnotam.

172 3-3

Svoji k svojim!

187 16-4

Franjo Bureš

urar, očalar in zlatninar v Mariboru

Tegetthofova ulica šte. 33.

priporoča sl. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih zlatih, srebrnih in niklastih ur, očal, daljnogledov, raznovrstne zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah. Garancija več let. Vsi popravki se točno in hitro izvrše.



186

Izkaz društvene posredovalnice Slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani in Slov. trg. društva v Celju.

V službo se sprejme: 8 pomočnikov mešane, 4 pomoč. železninske stroke, 5 pomočnikov specerijske stroke, 1 poslovodja, 1 potnik proti proviziji in 6 vajencev.

Službo išče: pomočnikov mešane, 5 pomočnikov železninske, 6 pomoč. specerijske stroke, 4 prodajalke in 16 kontoristinj.

Posredovalnici delujeta za delodajalce brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke
kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, grafič. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učiteljsko, župnijske urade, okrajne zastope, učitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnatere vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah

Štampilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cvetličami od najprostejših do najfinejših.

Albumi za slike, dopisnice in poezije. (2) 18

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

Opravična številka T 10/7.

181 3-2

Amortizacija.

Po prošnji dr. Antona Božiča, zagovornika v Celju, kot kuratorja zapuščine po Ani Vrečer, bivše stanovnice pri Sv. Lovrencu pod Prožinom uvaja se postopanje v namen amortizacije nastopne po zapuščini baje izgubljene hranilne knjižice Savinjske posojilnice v Žalcu števil. 3562, glaseče se na ime Ane Vrečer s sald. 779 K 70 vin.

Imetnik te hranilne knjižice se torej pozivlja, da uveljavi svoje pravice v 6 mescih, ker bi se sicer po preteku tega roka izreklo, da ta hranilna knjižica nima nobene moči.

C. kr. okrožno kot trgovsko sodišče v Celju
oddelek I. 27. septembra 1907.

Wurmser.

Kdor želi kupiti uro, srebrnino ali zlatnino,
naj se obrne na največjo in najcenejšo trgovino

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga niklastih, jeklenih, srebrnih in zlatih žepnih ur, budilk, vsakovrstnih stenskih ur, srebrnih in zlatih prstanov, uhanov, zapetnic, verižic, priveskov itd. Velika izber očal, naočnikov, zdravniških in drugih termometrov, barometrov, tehtnic za vino, mošt, žganje itd. Prosim, oglejte si mojo trgovino in zalogo.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznanih pisem.

Naročite cenike, katere razpošiljam
102 **zastonj in poštne prosto.** 26-7

Točna postrežba! Nizke cene!



Učenec za fotografsko obrt

se takoj sprejme v uk starost od 16 let

naprej; z dobrimi šolskimi spričevali; naslov pove upravništvo „Narodnega lista“ v Celju. Za odgovor naj se doda znamka za 10 vinarjev. Sprejme se tudi

že izučeni fotografski pomočnik.

Zahtevajte v vseh tobakarnah!

Slovenci!

Zahtevajte v vseh prodajalnah!



Kupujte samo cigaretni papir in svalčične storžke izborne kakovosti

Cirila in Metoda

od katerega ima družba sv. Cirila in Metoda določene odstotke.

Edina zaloga za Spodnje Štajersko: „ZVEZNA TRGOVINA“ v Celju.

143 91-5

TOMAŽEVA ŽLINDRA

Pazite na zvezdno znamko ter varujte se manj vrednega izdelka.



je najcenejši in dokazano najboljši umetni gnoj, ki vsebuje fosforovo kislino; poraben za vsako vrsto rastlin in za vsako zemljo iz **tovaren za Tomasov fosfat v Berlinu.**

Glavni zastopnik za Spod. štajersko je trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

„MERKUR“ P. Majdič
Celje.

Ceniki in poučni spisi zastonj.

Kdor naroči cel vagon, dobi poseben popust.

Kdor gnoji s Tomazevo žlindro naj rabi tudi zraven **kalijevo sol ali kajnit** ki se dobi po najnižji ceni v trgovini z železnino „MERKUR“ P. Majdič, Celje

Gnojenje z umetnim gnojem se dvojno povrne, to pričajo dokazi. Ceniki in poučni spisi zastonj.